

POSTANOWIENIE

20 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

na posiedzeniu niejawnym 20 marca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa W.O. i M.O.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w Ś.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej W.O. i M.O.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 26 stycznia 2024 r., V ACa 440/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powodów kosztami postępowania wywołanego
wniesieniem skargi kasacyjnej.**

(R.N.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 26 stycznia 2024 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację powodów W.O. i M.O. od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z 26 kwietnia 2022 r. w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w Ś. o zapłatę oraz nie obciążył powodów kosztami postępowania apelacyjnego.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wnieśli powodowie, wskazując na naruszenie art. 23 k.c. i art. 24 k.c.; art. 379 pkt 4 k.p.c. oraz art. 327¹ § 1 i 2 k.p.c.

3. Skarżący wniesli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.

Podali, że sprawa była rozpoznawana przez jednego sędziego w drugiej instancji, co prowadzi do nieważności postępowania, z uwagi na wyznaczenie składu sądu na podstawie art. 15zys¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: „ustawa COVID-19”). W ocenie skarżących w sprawie doszło również do wydania orzeczenia przez sędziego, który nieprawidłowo został powołany do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach, co skutkuje nieistnieniem orzeczenia.

Zdaniem skarżących skarga kasacyjna jest też oczywiście zasadna z uwagi na rażące naruszenie art. 23 k.c. i art. 24 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie tych przepisów i przyjęcie, że w okolicznościach faktycznych sprawy nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powodów, podczas gdy faktycznie doszło do naruszenia ich godności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej

jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W celu spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

5. Skarga kasacyjna nie zawiera skutecznego wykazania, że w sprawie zachodzi przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.

Skarżący – podnosząc, że skład sądu orzekającego w drugiej instancji był sprzeczny z przepisami prawa, ponieważ Sąd Apelacyjny rozpoznał sprawę cywilną

w składzie jednego sędziego na podstawie art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID-19 – powołali się na treść uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r. (III PZP 6/22), której nadano moc zasady prawnej.

Niezależnie jednak od istotnych wątpliwości prawnych, które wzbudza wskazana uchwała (zob. postanowienia SN: z 15 marca 2023 r., I CSK 4340/22; z 24 stycznia 2024 r., III CZ 339/23; z 28 maja 2024 r., I CSK 3829/23; z 8 sierpnia 2024 r., I CSK 3945/23; z 17 października 2024 r., I CSK 2709/23; z 17 października 2024 r., I CSK 3951/23; z 17 października 2024 r., I CSK 3936/23; z 23 października 2024 r., I CSK 4/24; z 7 lutego 2025 r., I CSK 2851/23, i z 17 lutego 2025 r., I CSK 2946/23), uszło uwagi skarżących, że ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (dalej: „ustawa nowelizująca”) zmieniła treść art. 367¹ k.p.c. regulującego skład sądu w postępowaniu apelacyjnym. W nowym brzmieniu przepis powyższy stanowi, że sąd rozpoznaje sprawę w składzie jednego sędziego z wyjątkiem spraw: 1. o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia choćby w jednej z wniesionych apelacji przekracza milion złotych; 2. rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy jako właściwy rzeczowo, z uwzględnieniem pkt 1; 3. rozpoznawanych w pierwszej instancji w składzie trzech sędziów na podstawie art. 47 § 4 k.p.c. - które podlegają rozpoznaniu w składzie trzech sędziów. Zgodnie natomiast z art. 32 ust. 1 ustawy nowelizującej w postępowaniach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy sąd rozpoznaje sprawę w składzie zgodnym z przepisami ustawy zmienianej w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Z uwagi na powyższe niniejsza sprawa podlegała rozpoznaniu przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w składzie jednego sędziego. Natomiast art. 15zsz¹ ustawy COVID-19, na który powołują się skarżący, został uchylony przez art. 28 pkt 2 ustawy nowelizującej z dniem 14 marca 2024 r. Rozważania zawarte w przywołanej przez skarżących uchwale Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r. nie mają więc zastosowania w sprawie.

Skarga kasacyjna zawiera również wskazanie, że zaskarżone orzeczenie jest nieistniejące, ponieważ w sprawie doszło do wydania orzeczenia przez sędziego, który nieprawidłowo został powołany do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach. Powyższe nie może prowadzić do stwierdzenia, że skarżący wykazali, iż w sprawie zachodzi przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Stanowisko takie nie zostało bowiem w żaden sposób uzasadnione. Nie jest natomiast rolą Sądu Najwyższego samodzielne poszukiwanie argumentów, świadczących o tym, że w sprawie zachodzą przesłanki uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania.

Na marginesie można jedynie wskazać, że w protokole rozprawy apelacyjnej z 26 stycznia 2024 r. (k. 281) znajduje się stwierdzenie, że powód oświadcza, iż nie ma zastrzeżeń co do składu sądu.

6. Odnosząc się do powołanej przez skarżących oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia SN z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

Skarga kasacyjna w niniejszej sprawie nie zawiera argumentów uzasadniających stwierdzenie występowania tak rozumianej oczywistej zasadności. Skarżący ograniczyli się do ogólnego wskazania, że w sprawie doszło do rażącego

naruszenia art. 23 k.c. i art. 24 k.c. Nie przedstawili jednak argumentów, z których wynikałoby w czym dokładnie upatrują podanych uchybień, na czym one polegają i dlaczego mają charakter kwalifikowany, oczywisty i widoczny bez potrzeby dokonania wnikliwej analizy, a konsekwencją naruszeń było wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Ogólne zanegowanie stanowiska Sądu Apelacyjnego jest niewystarczające dla przyjęcia, że skarżący wykazali przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

7. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Rozstrzygnięcie o kosztach zapadło z uwzględnieniem całości okoliczności sprawy, które uzasadniały zastosowanie art. 102 k.p.c.

(R.N.)

[a.ł]